

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnpozoriste.rs

Издаје Народно позориште у Београду

ЋОАКИНО РОСИНИ

СЕВИЉСКИ БЕРБЕРИН

ПРЕМИЈЕРНА ОБНОВА | 17. АПРИЛ | 19.30 | ВЕЛИКА СЦЕНА

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ПОЗОРИШТА

Дан и ноћ у позоришту

Међународни дан позоришта, 27. март, ове године је у Београду добио сасвим нову димензију. Сви театри који раде у престоници, организовали су заједничку акцију под називом „Дан и ноћ у позоришту“, са циљем да током овог великог светског позоришног празника, читав град буде једна велика позорница и да се публици омогући нов начин сагледавања, упознавања и откривања позоришног света и чаролије театарске игре.

Народно позориште се акцији одавало разноврсним програмима. Најпре, ту су биле две драмске представе на Сцени „Раша Плаовић“, Голдонијеве „Рибарске свађе“ и Шмитове „Загонетне варијације“, пре којих је, како то налаже обичај, чи-

тана порука чији је аутор ове године била Џуди Денч, угледна британска позоришна, филмска и ТВ

глумица, добитница Оскара за

споредну женску улогу, носиоца Ордена Британске империје. Поред осталог, она у поруци каже: „Позориште настаје тимским радом. Глумци су ти које видимо, али постоји и велик број оних који се не виде... по много чему, сваки дан требало би да се сматра даном позоришта, јер имамо одговорност да наставимо традицију забављања, образовања и просвећивања наше публике, без које не бисмо постојали“. За ове представе цене улазница су, као и у другим театрима тог дана, биле промотивне, по 300 динара, а сваки гледалац је уз купљену карту добио и купон, помоћу којег ће у току априла моћи да купи две улазнице за било коју драмску представу, у било којем београдском позоришту, са 50% попушта. У оквиру заједничке презентације београдских театарара, наша Кућа је на штанду

на Тргу Републике суграђанима и свим другим пролазницима поклањала своје публикације и други пропагандни материјал, а на иницијативу др Милована Здравковића, организована је и акција „Отворена врата Народног позоришта“

Наставак на страни 2

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

ПОПУСТ
ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

БАХАНТКИЊЕ НА ФЕСТИВАЛИМА

Најновија представа Дrame, Еурипидове „Баханткиње“ у режији Стафана Валдемара Холма, уврштена је у програм 55. Стеријиног позорја, у селекцију националног позоришта. „Нема смерница код Еурипида, само хладно исцртавање ланца узрока и последица. Па ко хоће да види, видеће; ко хоће да чује, чуће“, бележи, између осталог, селектор овог програма, Александра Гловацки. Пре тога иста представа наступа и на овогодишњим, 15. по реду Глумачким свечаностима „Миливоје Живановић“ у Пожаревцу, где ће нашу драмску продукцију представљати и Нушићев „Покојник“ у режији Егона Савина, 8. и 12. априла. Иначе, жири који одлучује коме ће припасти статуета Миливоја Живановића, ове године чине глумице Дара Цокић и Турђија Цветић, те директор Стеријиног позорја, Миливоје Млађеновић.

J. С.

НУШИЋЕВИ ДАНИ

Нушићев „Покојник“ у режији Егона Савина биће, према одлуци селектора, театролога Драгане Чолић Биљановски, изведен на XXVI Нушићевим данима у Смедереву, у недељу, 21. априла. О наградама ове године одлучује жири у саставу: Мухарем Первић, председник, Ружица Сокић и Драгослав Бата Мандић. Пре почетка наше представе, у кафани „Дарданели“, биће уприличена промоција књиге Јелице Стевановић „Нушић и критика – на примеру поставки ‘Госпође министарке’ на сцени Народног позоришта у Београду“, у издању Нушићевих дана.

P. П. Н.

ДЕРВИШ ПОНОВО ПУТУЈЕ

Представа „Дервиш и смрт“, која је ушла у другу годину континуираног играња на карту више, и даље добија позиве да учествује на фестивалима. Најпре је 13. априла чека наступ на 13. југословенском позоришном фестивалу у Ужицу, који се због епидемије грипа уместо на крају јесени, одржава сад. Већ првих дана маја, ансамбл путује у Хрватску, да би представу одиграо на Међународном фестивалу малих сцена у Риједи, а потом и у Пули, 3. и 4. маја.

J. С.

НАСТАВАК СА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ

Отворена врата

У оквиру акције „Отворена врата“ три групе посетилаца, њих скоро 200, у раним поподневним терминима, имали су прилику да упознају наше Позориште „изнутра“, да разговарају са Директором Дrame Иваном Димић, и да виде две изложбе: „Мадам Батерфлај –

90 година“ и „Предраг Ејдус – добитник Добричног прстена“, као и презентацију видео материјала из наших представа.

„Наш циљ је да публици омогућимо да се на лицу места увери како се стварају позоришне илузије и сценска магија и овај модел обилазака позоришта, који постоји у бројним светским театрима, биће организован сваког месеца“, каже за Позоришне новине др Здравковић и додаје: „Разгледање позоришта ће се одвијати по групама и обухватиће све сегменте зграде, почев од сале за публику, преко простора иза сцене, па до гардероба, кројачнице, шминкернице, пробне сале... Посетиоци ће моћи да осете и део атмосфере у позоришном клубу. Први следећи сусрет планиран је за 24. април“.

■ J. Стевановић / М. Безбрадица ■

ПОЧЕЛЕ ПРОБЕ У ДРАМИ

Животињско царство

После Рејвенкилових „Полароида“, које је 2001. године поставила на Сцени V спрат, Ксенија Крнајски поново режира у Народно позоришту. Овога пута, за Сцену „Раша Плаовић“ спрема комад Роланда Шимелпфенига „Животињско царство“, у преводу Бојане Денић, а премијера се најављује за средину маја.

„У питању је веома узбудљив савремени комад који је по жанру, отприлике, најближи црној комеди-

ји. Наравно, мене су оквиру овог текста занимали и други поджанрови, тако да ће представа, заправо, функционисати на нивоу између мјузикла и мелодраме. Иначе, комад се бави глумцима који раде у оквиру једне велике институције, сличне овој којој ми сада припадамо, а оптерећени су страхом од губитка сопствене егзистенције јер су запослени по уговору. Паралелно са том егзистенцијалном причом, пратимо и њихове личне приче из гардеробе које осликавају међуљудске односе, али и њихово саможртвовање за професију због које су изгубили своје приватне животе и почели да личе на ликове из самог комада...“ каже редитељка за Позоришне новине.

У ауторском тиму су, поред Ксеније Крнајски и драматурзи Маја Пелевић и Бранислава Илић, сценограф Сениша Илић, костимограф Бојана Никитовић, композитор и дизајнер звука Владимир Петричевић, сценски покрет поставља Милош Пауновић, лектор је Јулијана Мркић Поповић, асистент сценографа Мираш Вуксановић, а асистент костимографа Момирка Баиловић. Улоге тумаче Милош Ђорђевић, Гојко Балетић, Златија Ивановић, Анастасија Мандић, Александар Срећковић и Борис Пинговић.

■ M. Безбрадица ■

ЈАВНА ЧИТАЊА
ДРАМСКИХ ТЕКСТОВАПутеви
савремене
драме
региона

Да ли домаћа драма постаје репертоарски тренд на сценама позоришта у земљама региона? Каква је улога конкурса, фестивала, јавних читања, радионица, наменских сајтова, у афирмацији и промовисању нових драмских писаца? Да ли је могуће умрежавање информација о овој теми, како би размена нових текстова била једноставнија?

У намери да путем савремених текстова аутора млађе генерације постане видљивија нова слика позоришне реалности овог, некада југословеског простора, Народно позориште у априлу организује „Јавна читања савремене домаће драме из региона“ и трибину на којој ће аутори, драматурзи, редитељи, пробати да разменом постојећих искустава одговоре на горе постављена питања.

У току седам дана, читаће се текстови „Сан о Св. Петру Цетињском“ Мирјане Дрљевић (редитељ И. Драгутиновић), „Mousefuckers“ Алмира Имширевића (р. М. Нешковић), „Јдрело / Жрело“ Јанине Мирчевске (р. В. Илић), „Одрон“ Доре Делбианцо (р. С. Тришић), „Балон од камена“ Радмиле Смиљанић (р. П. Стојменовић), „5. дечака. си“ (5.fantkov.si) Симоне Семенич (р. А. Глигоровић), а последњег дана ће, у сарадњи са Стеријиним позорјем, бити читан награђени текст са конкурса за савремени домаћи текст „Радничка хроника“ Петра Михајловића (р. С. Килибарда).

Јавна читања ће се одржати од 9. до 15. априла у пробној сали на V спрату Народног позоришта, са почетком у 17 сати, док је трибина заказана за 11. април, после читања драме, од 19 сати.

■ B. Илић ■

50. представа
Вилхелм Моберг
СУДИЈА
редитељ
Тања Мандић Ригонат
27. АПРИЛ

ОСМИ ЛАУРЕАТ НАГРАДЕ „ЖАНКА СТОКИЋ“ – ДАРА ЦОКИЋ

Раскошан дар

Додела награде је истинска свечаност уколико је дело лауреата несумњиво, а таква врста позоришног празника била је подарена присутнима у Народном позоришту 14. марта, приликом доделе Награде „Жанка Стокић“ Дари Цокић, не зато што се римује, како је духовито запазио Петар Краљ, него зато што јој „Жанка“ стварно припада. Награду додељују Народно позориште у Београду (Плакету је добитници уручио управник Божидар Ђуровић), Компанија „Новости“ (која обезбеђује новчани део Награде који је уручио Манојло Вукотић) и град Пожаревац којег је на свечаности представљао градоначелник Миодраг Милосављевић, и који је Дари Цокић предао Статуету „Жанка Стокић“.

У маниру светлог наслеђа европске културе, на супрот сваком примитивизму по којем све почиње од „ја“, Дара Цокић је ненаметљиво, без сујетне демонстрације, одшкринула врата свог приватног бића, иза којих се могло јасно сагледати како она доследно живи завет Станиславског да „воли уметност у себи, а не себе у уметности“. Признавши да је свој говор састављала током бесаних ноћи и стрепећи од овог тренутка, она је у свом обраћању публици апострофирала чињеницу да је уметник „по својој суштини усамљеник“, али

Дан уочи доделе Награде, Дара Цокић, управник Народног позоришта Божидар Ђуровић и директорка Дrame Ивана Димић, Манојло Вукотић у име Компаније „Новости“ и градоначелник Пожареваца, Миодраг Милосављевић, положили су на Топчидерском гробљу цвеће на гроб Жанке Стокић.

да је такође и „део дугог креативног ланца који сеже далеко у прошлост и наставља се у будућност“, као и да

је „једина привилегија уметности – глуме игра, која је у служби разумевања света и времена“. Потом је сабрала прошлост, садашњост и будућност, захваливши се Мири Ступици, доживотној председници жирија за доделу Награде, што се „као чаробница која је по нама посула шаку соли, прва сетила велике, а понижене, кажњене и заборављене Жанке“. Није заборавила ни своје претходнице-лауреаткиње, Светлану Бојковић, Милену Дравић, Ђурђију Цветић, Радуживковић, Ружицу Сокић, Секу Сабљић, Гордану Ђурђевић Димић, видела је у њима „женску глумачку гарду која има задатак да сачува оно танано и крхко креативно биће које хоће да игра, да се игра, да живи позориште упркос свему“. Затим је захвалила свима који су суделовали у остваривању свега онога што она јесте сада, професорима глуме, колегама глумцима, редитељима и писцима, родитељима и брату, те свом највећем успеху али и критичару, ћерки Јовани, и на крају, испративши погледом вертикалу пут неба, рекла: „Хвала љубави која ме је научила да летим – хвала ти, Тирке“.

О Дари Цокић су овом приликом говорили и Алиса Стојановић, Светлана Бојковић, Вук Костић, Петар Краљ и Бранислав Лечић.

■ Сања Живановић ■

ЈОШ ЈЕДАН ЛУБИЛЕЈ У ДРАМИ

Педесети Брешанов „Хамлет“

Хит наслов из 70-их, „Представа Хамлета у селу Мрдуша Доња“ познатог хрватског писца Ива Брешана, 17. марта је имала 50. репризу. Да подсетимо, представу је режирао гост из Загребa, старијим генерацијама српских позоришних стваралаца и гледалаца добро познат и веома драг Желимир Орешковић, а премија је била на сцени „Раша Плаовић“ 30. јануара 2007. Сценографију је начинио Борис Максимовић, костиме Мариана Вукасовић Меденица, музику је компоновао Михаило Блам, драматург је био Зоран Раичевић, лектор Зорана Богуновић, о сценском говору је бринула Љиљана Мркић Поповић, а о сценском покрету Ивица Клеменц. Ова урнебесна комедија, коју је до сада видело преко 12000 гледалаца, већ три године изазива салве смеха на матичној сцени, као и на гостовањима у Панчеву, Новом Саду, Пожаревцу, Смедереву, Чачку, Сомбору и Студентском граду.

Брешанове живописне ликове на премијери су тумачили Миодраг Кривокапић (Букара / Клаудије), Бранко Видаковић (Пуљо / Полоније), Марија Вицковић (Анђа / Офе-

лија), Нела Михаиловић (Мајкача / Гертруда), Михаило Лађевац (Мачак / Лаерт), Бранислав Томашевић (Шкоко / Хамлет), Предраг Ејдус (Учитељ / Редитељ), Марко Николић (Шимурина / Коментатор), Горјана Јањић (Кате), Огњанка Огњановић (Манде), Бошко Милин (Шиме), Мида Стевановић (Дида), док су остали сељани из Мрдуше Доње били Славиша Чуровић, Урош Урошевић, Зоран Максић, Бојан Серафимовић, Ђорђе Усановић, Александар Данојлић. Током протекле три године, улогу Анђе тумачила је и Златија Ивановић, Мајкачу је играла и Данијела Угреновић, Мачка – Владан Гајовић и Хаџи Ненад Маричић, док улога Диде више не постоји. На Глумачким свечаностима „Миливоје Живановић“ у Пожаревцу 2007, Предраг Ејдус је освојио Награду жирија публике и Повељу „Спомен на глумца“ (награда стручног жирија), а исте године на Нушићевим данима у Смедереву, представу су за најбољу прогласили и стручни и жири публике.

■ Јелица Стевановић ■

КОВАЧИ НА КОСОВУ МЕТОХИЈИ

У оквиру бројних гостовања које ће Драма остварити у току априла и на самом почетку маја, је и турнеја по местима Косова и Метохије на којој ће „Ковачи“ Милоша Николића за три дана, од 15. до 17. априла, бити одиграни пет пута – у Грачаници, Гораждевцу, Великој Хочи, Штрпцу и Звечану. Турнеја је организована у оквиру акције Министарства културе Републике Србије „Србија у Србији“, а уз подршку Министарства за Косово и Метохију. У представи играју Миленко Павлов, Зорица Мирковић, Драган Николић и Урош Урошевић, који ће овом приликом први пут заиграти улогу Петера.

Ј. С.

ИЗ КАИРА

Управник Народног позоришта Божидар Ђуровић боравио је претходних дана у узвратној посети каирској Оперы и том приликом, у присуству нашег амбасадора у Египту Дејана Васиљевића, раз-

говарао са руководством ове угледне културне институције. Током четвородневне посете, договорено је да се сарадња наше две оперске куће, чији је иницијатор актуелни републички министар за културу Небојша Брадић, огледа у размени уметника и копродукцијама. Постигнут је и договор да споразум о сарадњи буде потписан половином маја у Београду, а према Ђуровићевим речима, планирано је да се прва заједничка представа уради током 2011. године. Управник Народног позоришта присуствовао је том приликом премијерном извођењу представе „Кармен“ Жоржа Бизеа, у којој је са великим успехом, у насловној улози наступила наша примadona Драгана Југовић дел Монако.

М. Б.

СТАН КАО МЕТАФОРА

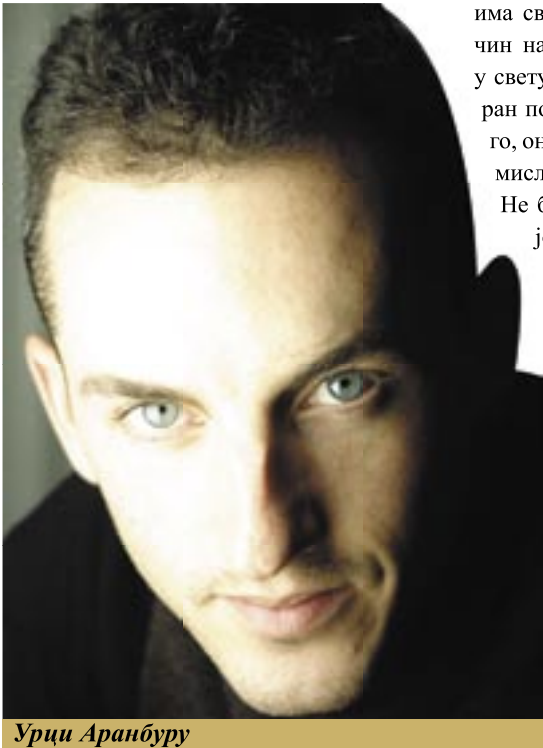
На Великој сцени у понедељак, 12. априла гостује Шабачко позориште са представом „Догађај у стану бр.2“, у режији Никите Миливојевића. Комад је својеврсна компилација текстова руских писаца, Хармса, Заболоцког, Введенског, Павлове, Зовшченка, Мајаковског, Богојева. Ова прича „почиње помало кафкијанском ситуацијом, једнога јутра у стан бр. 2. код г-ђе Ере Николајевне грешком пристижу некакви сандуци, што одједном њен живот окрене наглавачке, мало-помало ствари измичу контроли, појављују се и Чехов, Гогољ, Пушкин... На неки чудан начин стварност и фикција се мешају, а на крају реалност постаје највећа фикција. Стан бр. 2 лако може да постане метафора читавог једног града, па и друштва“, каже Миливојевић.

Р. П. Н.

ЗА ДАН ИГРЕ – ПРЕМИЈЕРА ТРИ БАЛЕТА

Велики кореографи

После вишегодишњих озбиљних преговора Дирекције Балета са продукцијским тимом Јиржија Килијана (Kilian Productions) и Полом Лајтфутом (Paul Lightfoot), чувеним холандским кореографом, на нашем балетском репертоару ће се, уз подршку Амбасаде Краљевине Холандије, наћи два наслова са потписом и специфичним печатом ових светски признатих кореографа. Придружиће им се и наша значајна уметница Љубинка Добријевић, са кореографијом „Дуо“ на музику Шенберга, својеврсним омажом покојном

Урци Аранбуру

супругу, великом балетском играчу, педагогу и кореографу Петру Добријевићу, са којим је годинама наступала у чувеној трупи Мориса Бежара.

Неприкосновени ауторитет уметничке игре, Јиржи Килијан, одлучио је да постави балет под називом „Sechs Tänze“ (Шест плесова) на музику В. А. Моцарта, а Пол Лајтфут и Сол Леон постављају балет „Step Lightly“ (Корачај нежно) на бугарску народну музику. Стваралаштво ових уметника значајно обележава рад Холандског плесног театра (Nederlands Dans Theater – NDT). Недавно је у Београду боравио асистент господина Килијана, бивши играч NDT-а, Урци Аранбуру, који је као балет-мајстор радио са нашим ансамблом на поставци балета „Шест плесова“. Том приликом овај уметник, пореклом из Шпаније, који је после школовања у Мадриду пуних 16 година био играч у NDT-у,

дао је ексклузивни интервју за Позоришне новине.

Први пут сте се срели са нашим уметницима. Какви су Ваши утисци?

Пред долазак сам имао дозу стрепње, будући да нисам позна-

Балет припрема припреми Светски дан игре, 29. април. Иза наслова „Triple Bill“ се крију три кореографије врхунских светских мајстора уметничке игре.

вао играче и пријатно сам изненађен. Вредни су, брзо уче и веома су радознали. Рад је био кратак, али веома продуктиван.

NDT негује савремени стил, али заснован на класици...

Класичан балет је егзактан, нешто што је већ записано. Покрет

има своје име и дефинисани начин на који се изводи, било где у свету, и тако је већ дуго. Модеран покрет је нешто сасвим друго, он зависи од кореографске замисли и интерпретације играча.

Не бих могао да дам предност једном или другом правцу, али истичем да основа лежи у класичном балету: да би неко постао добар играч модерног балета, неопходно је да добро познаје класичну технику, она је основно полазиште. Знао сам да је ваш репертоар заснован углавном на класичним и неокласичним делима, па је балет „Шест плесова“, који јесте модеран али у основи класичан, био идеално решење. Захваљујући доброј класичној техници, играчи су брзо савладали задатке.

За разлику од нашег устројства, у NDT-у не постоји хијерархијска подела међу играчима. Да ли мислите да је то бољи систем?

Апсолутно. Ја сваком играчу приступам на исти начин, полазим од чињенице да је испред мене личност која захтева поштовање и тако се постављам према свима. Тако је било и за време рада са играчима Народног позоришта. И ја сам годинама био играч и управо због тога, сада када сам балет-мајстор, стално себе подсећам на ту чињеницу.

Да ли можда размишљате да се опробате и као кореограф у будућности?

Не видим себе у том пољу уметничког деловања. Мом сензибилитету више одговара ова друга врста истраживања уметничке игре.

■ Бранкица Кнежевић ■

ИНТЕРВЈУ | ЗОРАН ТОДОРОВИЋ, ТЕНОР

Оперска п је постала

На Великој сцени Народног позоришта, 13. марта, у улози Пинкертона у Пучинијевој „Мадам Батерфлај“ наступио је тенор Зоран Тодоровић који своју каријеру последњих двадесет година гради у престижним оперским кућама у Бечу, Паризу, Барселони, Мадриду, Милану, Лиону, Берлину, Дрездену, Тулузу, Токију, Сан Франциску, Лондону... Било је то његово прво представљање пред београдском публиком, која га је топло поздравила. Зорана Тодоровића критичари сматрају једним од најзначајнијих представника драмског тенорског фаха млађе генерације. Наступао је у „Тоски“ уз Зубина Мехту и Тел Авивску филхармонију, у „Трубадуру“ (са диригентом Николом Луисотијем) у лондонском Ковент Гардену, као Отело у Берлину, у Бечу и Келну је тумачио улогу принца Леополда у опери „Јеврејка“.

Немам ништа против савремене режије, али не волим кад се претерује са техничким аспектом, као што сам имао прилике да доживим на фестивалу у Бреגעцу. Сви ми певачи смо у тој представи били звезде, а новине су писале само о величини бине, о огромном оку које је било на њој...

Школовање сте почели у Београду а наставили у Немачкој. Како се то догодило?

Била је то пука случајност. У време када сам био у Музичкој школи „Мокрањац“ код професорке Влаовић, пружила ми се могућност полагања аудиције на франкфуртској академији, будући да у околини тог града живи моја фамилија. Примили су ме одмах, у првом покушају. У почетку сам био задовољан, али сам касније потражио новог професора и две године до дипломе провео сам на академији у Минхену. Мој професор, Пољак пореклом, имао је врло интересантну технику, са којом сам дипломирао и добио прве уговоре. Последњих пет година мој „коуч“ је италијански баритон, од кога сам научио нешто што ћу сигурно преносити својим студентима: „Ја не предајем технику, ја предајем начин певања (modo di cantare)“. То је начин како се пева опера по традиционалном италијанском систему. Када је школовање у питању, не постоји шаблон по којем можете студенте да

саветујете, рецимо, иди у Америку, тамо је најбоља школа певања. А чињеница је, на пример, да тамо предају најбољи италијански педагози, јер су у америчким колеџима боље плаћени.

Ви сте у Севиљи '96. године „ускочили“ у представу „Риголето“ уместо Ђакома Арагала. Колико су такве случајности пресудне у каријери?

То сигурно убрзава каријеру, јер такви догађаји вам уштеде много времена које вам је неопходно кад се сами етаблирате. То се многим десило: Лићитра је ускочио у Метрополитену уместо Паваротија и нова звезда је створена, Пјотр Бецала и Кауфман уместо Роланда Вилазона... Мени је „ускакање“ у Севиљи

IN MEMORIAM

Владимир Маренић (1921–2010)

Владимир Маренић је, без сумње, био један од наших највећих сценографа. Рођен је 31. августа 1921. у Чаглину код Славонске Пожеге. Академију ликовних уметности похађао је у Београду. У Сликарицу Народног позоришта је ступио ратне 1942, а од 1946, с мањим прекидом (четири године је био у Српском народном позоришту и у исто време предавао у Школи примењених уметности у Новом Саду), све до пензије у коју је отишао 1985, био је сценограф нашег националног театра. Кре-

ирао је преко 350 сценографија и више од 50 костимографија, у матичном и у бројним театрима у ондашњој Југославији, али и ван ње (Пољска, Мађарска, СССР...). Цело живота Маренић се активно бавио и сликарством, зидним сликарством, графиком и другим облицима ликовног изражавања. Излагао је на више од 20 самосталних и преко 150 групних изложби, у земљи и иностранству. Добитник је великог броја најзначајнијих југословенских признања.

J. С.

ублика модерна

много помогло. После представе један новинар је написао да је дивна околност што се Арагалово от-казивање представе уопште није осетило.

Наступате по целом свету, какве су разлике у продукцијама у којима учествујете?

не понављају, и за које се још увек праве редови пред благајном. Људи броје дане до представе чак и на „фејсбуку“, што ми се веома свиђа – оперска публика је постала модерна.

Наступали сте на чувеном фестивалу у Брегенцу (о којем смо писали у претходним бројевима) у њиховој продукцији „Тоске“, на позорници која је на самом језеру – право технолошко чудо.

То је нова дефиниција опере – трибина од 6000 места и сцена која је толико велика да је без технике немогуће остварити представу. Ја, међутим, нисам баш одушевљен кад немам могућност да нешто реализујем својим гласом, већ морам да зависим од озвучења. Управо пре премијере „Тоске“ они су уложили два милиона евра у побољшање техничке опреме, да не би било закашњења у тону између сцене и оркестра који је у концертној сали.

Љубитеље опере ће обрадовати вест да их већ 10. априла очекује наступ још једне наше интернационалне звезде – Никола Мијаиловић гостује у опери П. И. Чајковског „Евгеније Онегин“, уз солисте, Хор и Оркестар Опере и ансамбл Балета. Дириговаће маестро Јохнес Харнајт.

Та сцена је уроњена у воду, због чега је реализација представе веома компликована. Када би се додељивао Оскар за овакве продукције, увек би га добили техничари, не певачи. Ипак морам да кажем да сам уживао на сцени, јер стајати на двадесет метара висине, гледати доле у језеро и публику испод вас, веома је узбудљиво. Тренутно преговарам да на истом фестивалу певам Андре Шенијеа 2012. године.

Куда идете после Београда?

Следећа продукција је „Норма“, са Едитом Груберовом у Бриселу, која због финансијских могућности, има и тога, неће бити изведена сценски него концертно. Пуно оперских кућа смањује број продукција, Амстердам је, рецимо, увек имао добру финансијску ситуацију а сада и они смањују број премијера, такво је време. У мају ћу наступати у „Тоски“ у Берлину, а у јуну у „Отелу“, такође у Берлину, са нашим Желком Лучићем...

■ Вања Косанић ■

ПРЕМИЈЕРНА ОБНОВА „СЕВИЉСКОГ БЕРБЕРИНА“

Севиљац у новом руху

Љубитеље оперске уметности у априлу очекује премијерна обнова једне од најпопуларнијих комичних опера, Росинијев „Севиљски берберин“. Поставка Борислава Поповића, коју ће обновити Ивана Драгутиновић Маричић, имала је занимљив историјат. Поповићево име се на плакату, на месту редитеља, најпре појављује 18. јануара 1975, али ова представа се, иако редитељски другачија и са новом солистичком поделом, није третирали као премијера, вероватно највише зато што је играна у сценографији Бојана Ступице и костимима Вере Борошић, из претходне, Ступичине поставке из 1961.

Две године касније, 1977, управа доноси одлуку да се „Севиљац“ поново постави на сцену, али стицај околности је хтео да уместо позваног госта, режија и овог пута буде поверена Бориславу Поповићу. Сценограф је сада био Миомир Денић, костимограф Божана Јовановић. Игране су две премијере, 1. и 14. јуна. За диригентским пултом оба пута је био Душан Миладиновић, а певали су: Розину Олга Милошевић и Гордана Јевтовић, Грофа Алмавиву Предраг Протић и гост из Новог Сада, Војислав Куцуловић, Бартола Небојша Маричић, Фигара Слободан Станковић, Базилиа Александар Ђокић и Живан Сарамандић, Марцелину Мирјана Васиљевић и Татјана Слостјенко. Улогу Фјорела на обе премијере одиграо је Горан Глигорић, док су у улози Официра наступили Томислав Рено и Тома Јовановић.

Није непозната чињеница да Бори Поповићу критика баш није била наклоњена... Али његове поставке су, најчешће, биле изузетно дугог века. Мишљења критичара су била подељена: док један помиње да је режија статична, други је карактерише као „веома разиграну“, један замера да је Фигаро у кључним сценама у другом плану, док други истиче успешну карактеризацију ликова, један пребацује да није донето ништа ново у виђењу овог класичног оперског дела, а други хвали драматуршку анализу, мизансцен и динамику представе... И по питању музичке поставке комада ставови критича-

ра су неусаглашени, док један замера недостатак „брија“, други, напротив, баш истиче постојање тог типично росинијевског ускови-тланог темпа, брзе ритмике и лепе градације. Ипак, једногласно с одобравањем констатују да се Душан Миладиновић определио за камерно тумачење ове Росинијеве парти-туре, што је омогућило солистима да се без гласовних форсирања посвете „лакоћи и изражајности свог певања“. Ово су посебно умели да искористе искусни носиоци главних улога.

ван Београда, пред 82898 гледалаца. То значи увек пред пуном салом, тачније пред 452 гледаоца у просеку.

Премијерна обнова и прва следећа представа су заказане за 17. и 22. април. За диригентским пултом ће бити Ана Зорана Брајовић, режију Борислава Поповића преноси Ивана Драгутиновић Маричић, сценографију Миомира Денића и костиме

Владимир Андрић и Љубомир Поповић

Па ипак, ова поставка, уз бројне домаће и гостујуће врхунске уметнике који су се опробали у солистичким улогама, под музичким вођством великих диригентских имена, спада у ред најдугочечнијих на нашој сцени. О прослави двадесетогодишњице, неки критичари после износе став да је „Севиљски берберин“ најуспешнија режија Борислава Поповића.

Представу је видела и публика широм земље: Ужице, Шабац, Чачак, Врање, Трстеник, Крагујевац, Алексинац, Александровац, Смедерево, Ђуприја, Сопот, Лесковац, Јагодина (тада Светозарево), Ниш, Пирот, Пријепоље, Нови Пазар, Пожаревац, Крупањ, Зајечар, Ивањица, Панчево. У јулу 1986. учествовала је на 34. међународном летњем фестивалу – 10. југословенском оперском бијеналу у Љубљани, где је Александар Ђокић добио награду за најбољу мушку улогу. Јубиларна стога представа прослављена је у дванаестој сезони играња, 4. марта 1989, што није честа појава у животу оперских представа. Последња представа пре ове обнове је одиграна 20. марта 2008. и дотле је „Севиљски берберин“ у овој режији Борислава Поповића одигран 183 пута, од тога 37 пута

Божане Јовановић обнављају Мираш Вуксановић и Олга Мрђеновић, а улоге припремају: Снежана Савичић Секулић (Розина), Љубомир Поповић и Дарко Ђорђевић (Алмавива), Предраг Милановић и Владимир Андрић (Фигаро), Мика Јовановић и Небојша Бабић (Бартоло), Горан Крнета, Иван Томашев и Живан Сарамандић (Базилио), Жељка Здељар и Светлана Несторов (Берта), Бранислав Косанић и Павле Жарков (Фјорело), Миодраг Матић (Официр), Божидар Катић (Амброзио), Дејан Мраковић (Нотар) и Зоран Трифуновић (Фељерија), Срђан Дојковић (Крчмар). Учествују Оркестар и Хор Опере.

И, завршимо ово кратко присећање на веома дуг и плодан живот „Севиљског берберина“ на сцени Народног позоришта речима које је после читања Росинијеве парти-туре Бетовен упутио аутору: „Ово ће се изводити докле год буде постојала италијанска опера!“ Захваљујући овој обнови, додајемо – и београдска!

■ Јелица Стевановић ■

Наставници и полазници Глумачке школе

Приликом отварања прве Глумачке школе, 1909, Грол је у свом приступном предавању истакао да се ова школа оснива на иницијативу самог Народног позоришта и за његове потребе, „у нашој кући и за нашу кућу“. Он даље објашњава: „оно што млад почетник добије на позорници у две-три речи кратке, хитне, нервне и једва образложене напомене од драматурга и редитеља, у школи ће добити у лаганом, смишљеном и сређеном излагању принципа и упутстава, и упоредо с њима, у практичном вежбању и извођењу текстова, монолога, улога и читавих комада, под руководством добрих глумаца, с много више времена и студије. Око тог основног програма развија се остала помоћна настава, са знањима и вештинама које су неизоставне допуне образовању глумца: добро познавање језика, чистоте изговора, нагласка; познавање књижевних облика и епоха, познавање историје драме и позоришта уопште, познавање догађаја и типова из историје политичке и културне у вези с драмом и позориштем, познавање историје глуме, инсценације, позоришне технике, костима, стилова у декору, намештају, вештине бојења, играња, основних знања му-

зикe, с допуном посебних предавања о глумачкој вештини, каријери великих глумаца, разним инсценацијама истих дела, разним глумачким схватањима и творевинама истих улога: једном речи с читавом синтезом знања и умења која образује доброг глумца“.

Наставници Глумачке школе су били: Милан Предић и Драгутин Костић, драматурзи (Анализа текста и уметнички говор), др Никола Вулић, проф. Универзитета (Историја, класична драма), др Веселин Чајкановић, доцент Универзитета (Грчка драма и позориште), др Војислав Ђорђевић, проф. анатомије у Занатско-уметничкој школи (Гест и мимика), Ерб (Борење, играње), Милорад Гавриловић, Илија Станојевић и Сава Тодоровић, редитељи (Практична вежбања с израдом улога).

Један од глумачких приправника је био и Александар Златковић, а од млађих чланова школу су похађали: Александар Туцаковић, Божидар Шапоњић, Властимир Тасић, Драгољуб Сотировић, Ђорђе Белкић, Лепосава Стојановић, Никола Сланкаменац, Никола Томичић, Петар Христилић, Радмила Илићева, Софија Харитонович, Теодора Боберич (потоња Арсеновић). Двојица полазника биће упућена на студијско усавшавање у иностранство – Божи-

дар Шапоњић већ 4. марта 1910. одлази у Москву, а Иван Томичић се од 3. фебруара 1911. налази у Позоришној школи А. С. Суворина у Петрограду (на жалост, овај млади човек је 28. јуна 1912. извршио самоубиство у Борисоглебском, где се налазио на гостовању). Софија Харитонович, пак, биће почетком фебруара 1911. упућена на шестомесечне глумачке студије у Берлин.

Грол у приказу првих испитних представа Глумачке школе, одржаних 28. јуна 1910, није крио своје незадовољство слабирезултатима. Поред начелних примедба о неадекватном ра-

ду редитеља с полазницима и приговора недовољном ангажману Предића у предавањима вештине читања и дикције, дакле, свестручним лицима из Куће, Грол

је повољно оценио залагање спољних сарадника и изразио наду да ће уочени недостаци бити временом отклоњени, јер „с оним што Глумачка школа може у овај час имати на расположењу у Београду, она није ни очекивана с илузијама да ће после неколико месеца бити Конзерваториум. С непоколебљивим уверењем о њеној корисности, треба је помагати и унапређивати. Напредак мора доћи“, закључује Грол своју оцену резултата које постигла ова млада институција.

Пре краја сезоне 1909/10, 31. марта 1910. Милан Грол, због начелних несугласица с министром просвете, подноси оставку, а затим то исто чине драматург Милан Предић и чланови Књижевно-уметничког одбора Драгомир Јанковић, Јован Скерлић и Стеван Мокрањац.

На дужност управника постављен је Милорад Гавриловић, који ће остати на тој том месту непуних годину дана, јер је 1. јануара 1911. Грол поново враћен на дужност управника, на којој ће остати све до 28. фебруара 1924. године, с прекидом током Првог светског рата када Народно позориште, као и остале културне установе у Србији, није радило.

Милорад Гавриловић

■ (наставиће се) ■

Вечити сањар, Мира Сањина

Мира Сањина је рођена у Загребу 1924, где је отпочела своје играчко школовање код Ане Малетић, а наставила у Бечу код Курта Јоса и у Лондону код Рудолфа Лабана. Још као ученица, давала је са успехом солистичке концерте са сопственим кореографијама у Загребу, Београду и Љубљани. У току Другог светског рата била је чланица Казалишта народног ослобођења, а после рата је постала истакнута солистичка балетског ансамбла Народног позоришта у Београду, где је играла драмске и карактерне улоге. Посебно се издвајају њене интерпретације у балетима „Шехерезада“, „Балада о једној средњовековној љубави“, „Тројуга шешир“, „Баво на селу“, „Љубав чаробница“, „Шпански каприч“, као и многи делови са шпанском игром у операма. Посебан успех је постигла као Биљана у Христићевој „Охридској легенди“, коју је играла више од три стотине пута на нашим и иностраним позорницама, уз висо-

ка признања и публике и стручне критике.

Повремено се бавила и кореографским радом. Поставила је балете „Валпургина ноћ“, „Саломе“, прайзведбу „Баладе о месецу луталици“ Душана Радића, која је својевремено била изузетно смело играчко позориште, као и играчке делове у Брехтових „Седам смртних грехова“, у тадашњем Савременом позоришту и друге.

Њен допринос афирмацији београдског Балета на међународним позоришним фестивалима био је драгоцен. Уметница се посебно сећа првог гостовања на Фестивалу у Единбургу, где је играла „Охридску легенду“, „Лицитарско срце“ и „Баладу о једној средњовековној љубави“, у којој је, у главној улози, успешно заменила оболелу колегиницу. Тада је имала част

да угаси фестивалску бакљу, као личност која је својим учешћем обогатила Единбуршки фестивал те године. То је, по казивању уметнице, било незаборавно вече, када је под светлошћу свећа изашла у костиму Књегињице из „Баладе“, и уз импровизоване покрете и звуке оркестра којим је дириговао чувени Барбироли, угасила фестивалску бакљу.

Изузетна признања Сањина је добила и на турнејама у Кини и Египту, што је било веома значајно не само за њу, већ за цео београдски Балет и балетску уметност у тадашњој Југославији.

Сањина се са сцене повукла 1971. године, када је отворила сопствени студио за модерну игру, у којем је са успехом упућивала генерације љубитеља балетске уметности у лепоту и изражајност уметнички обликованог и емоцијама прожетог покрета људског тела.

Лепа и пријатна спољашност, дуга, таласаста, сјајна коса, меки пластични покрети из којих избија снажна индивидуалност, сензибилност и сензуалност, који прераста-

ју у дубоку драмску изражајност – то су била обележја играчке личности Мире Сањине. Као врсна интерпретаторка југословенског и шпанског фолклора, она је поседовала непогрешиви осећај за ритмичку и динамичну изнијансираност националног плеса. Еротична компонента у њеној игри, посебно у Саломином плесу са седам велова, била увек је у служби искреног изражавања емоција. Музику сматра великом инспирацијом, али и игра без музике, по њој, има своју музику, а то је ритам који и у тишини оплемењује плесни покрет. Остаје незабораван утисак да је Мира Сањина играла као у трансу, да је сањала сваку своју игру, јер је својом уметношћу зрачила и као професионалац и као вечити сањар.

Све заслуге Сањине за афирмацију српске уметничке игре већ одавно су заслуживале највеће признање за животно дело, које јој је, 2008. године, и доделило Удружење балетских уметника Србије.

■ (наставиће се) ■